

לכבוד

ועדת החקירה הממלכתית
לחקירת העלמות ילדי תימן
ירושלים

ירושלים, 30.4.2000

א.ג.ב.

הנדון: דו"ח מס' 26

א. בהמשך לדוחות 25 ו 24 שהוגשו לעיון הועדה אנו מגישים בזאת דוח על עבודתנו ברבעון הראשון של שנת 2000.

ב. דוח זה מחולק ל 2 חלקים עיקריים. חלקו הראשון מתאר חקירות שערכנו עבור הועדה בנושאים "כלליים" (בניגוד לדוחות השוטפים בנוגע לנעדרים) כגון חקירת עדים, ובדיקת מידע.

חלקו השני של הדוח הנו עדכון מקורות המידע שנסרקו על ידי הועדה. דוח זה הוגש בראשונה לידי הועדה לפני כחצי שנה. ולפי בקשתכם מוגש בשנית ובו עדכונים ושינויים שונים (פירוט בהמשך)

ג. להלן מובאים ממצאינו.

תיקי ויצ"ו ירושלים

עד מועד כתיבת שורות אלה צולמו כל תיקי ויצ"ו ירושלים בין השנים 1948-1951.

בתיקים אלה, ובהצלבה עם יומן בית התינוקות ויצ"ו ירושלים, שצולם אף הוא, עולה כי בין השנים 1949-51 נשלח מספר רב של ילדים מבתי העולים השונים ברחבי הארץ מעתלית וטבריה בצפון ועד באר שבע בדרום ל"הבראה" בבית התינוקות.

ילדים אלה נשלחו ושהותם מומנה ע"י הש.ר.ל., שאף דאג להחזרתם להוריהם. במקביל, ובעיקר משנת 1951 ואילך, נשלח מספר הולך וגדל של ילדים ששהותם מומנה ע"י משרד הסעד.

גורם נוסף ששלח ומימן שהות של ילדים בויצ"ו ירושלים הוא ועד הקהילה, גוף שהוקם טרם קום המדינה, ובגלגולו הנוכחי מגולם ברבנות הראשית. גורם זה שלח מספר רב של ילדים, בעיקר בשנים 1948-9, אך גם לאחר מכן, לויצ"ו.

בין יתר התיקים נמצאו מספר תיקים, כחמישה במספר, שהילדים בהם הופנו ע"י ד"ר שטרק, וגם נלקחו על ידו מהמוסד. מדובר במקרים חריגים, ובשלב זה נבדקו התיקים הבאים:

[REDACTED]

נכנסה למוסד ביום 27.1.56 ויצאה ממנו ביום 15.2.56. היא נולדה בהדסה א'. בהערות רשום "הובאה בהמלצת ד"ר שטרק". ע"פ הרישום היא בת ממחנה מעבר תלפיות. [REDACTED]
בבדיקה שנערכה בגנוזת ההורדות הוברר כי הילדה נמסרה לאימוץ שנרשם באופן חוקי.

[REDACTED]

ילד שנתקבל למוסד ויצ"ו ביום 28.12.55 ויצא ביום 19.6.56. בתיק רשום כי נולד בביה"ח "ולך" בירושלים - ילד שנולד מחוץ לנישואים שהתקבל לפי בקשת ד"ר שטרק.

בבדיקה בגנוך ההורדות הילד מופיע [REDACTED] תחת הקוד "נפטר 57" במרשם התושבים. ע"פ דברי ג'ורג' קליין לקודים ולרישום הפטירה אין כל משמעות. ע"פ רישומי גנוך ההורדות, הילד לא רשום כמאומץ.

בחקירה מעמיקה שערכנו הוברר כי משפחת [REDACTED] היא משפחה חרדית ותיקה, המתגוררת [REDACTED] בירושלים.

כך או כך, אין רישום כלשהו אודות הילד ותיקו בגנוך המדינה חסר. לא ניתן להוציא מרישומי משרד הפנים פרטים כלשהם אודות האם. עולה שמדובר במקרה של ויתור על ילד מסיבות מובנות לאור נסיבות לידתו, ואשר נמסר לאמוץ לאלמונים תוך שינוי זהותו בדרך לא ברורה.

[REDACTED]

נתקבל למוסד בנובמבר 1955 ויצא ביום 5.7.56. עזיבתו מלווה במכתב החתום ע"י ב. לוין, מנהל מוסד ויצ"ו ירושלים ומופנה לד"ר שטרק, ממנו ניתן להבין כי הילד, עם תיקו הרפואי, נלקחו או נמסרו לד"ר שטרק. הוא הוכנס למוסד ע"י ד"ר שטרק ומצויין כי נולד מחוץ לנישואין. אנו הצלחנו למצוא את הרישום המתייחס לאמו הביולוגית, ככל הנראה [REDACTED] היא היתה נשואה [REDACTED] שאיננו אבי הילד אך רשום כמודיע על הלידה. הילד נמסר לאמוץ שנרשם כחוק בפנקס האימוצים.

[REDACTED]

דו"ח בע"פ על תיק זה הועבר לוועדה. מדובר בילד שהוכנס למוסד ביום 27.8.1948 תחת השם האמור לעיל, ומצוין כי נולד ביום 1948. בבי"ח שערי צדק, והוכנס למוסד כ"פרטי". כתובת אחרונה היא רחוב [REDACTED] ירושלים.

בבדיקה הוברר כי בתאריך הנקוב נולד ילד לאשה בשם [REDACTED]. ביומן רישום לידות של משרד הבריאות מחוק שם האב, [REDACTED] אך הוא מופיע בשמו כ [REDACTED]. הוברר כי בכתובת [REDACTED] ירושלים התגורר בתקופה הנדונה [REDACTED]

עם זאת, בגיליון החולה של ביה"ח שערי צדק מופיע כי הרופא המפנה ללידה הוא ד"ר שטרק, וכי היולדת מתגוררת בבית מלון ב [REDACTED] הילד קבל מספר תעודת זהות ורישום בויצ"ו ירושלים ע"פ מספר [REDACTED] החותם ומאשר את הרישום הנו מר יחזקאל מצליח, מנהל ויצ"ו באותה תקופה. הרישום נעשה כך שפרטי ההורים המאמצים - [REDACTED] קבלו גושפנקא רשמית.

חלה תפנית מעניינת בתיק, מאחר והילד חזר ומופיע בארץ עם "הוריו" [REDACTED], העולים ארצה במהלך 1955. בשלב זה קבל הילד מספר תעודת זהות שונה - [REDACTED] בשלב כלשהו בשנות השמונים גילה משרד הפנים עובדה זו, ופקידיו עורכים סדרה של שיחות עם הגברת [REDACTED]. שבשלב זה היתה גרושה מבעלה, שחזר לארה"ב. הבן ירד מן הארץ זמן קצר לאחר תחילת החקירה. הגברת [REDACTED] סיפרה כי את האימוץ של בנה [REDACTED] עשו הוריה, אנשים מבוגרים, שלקחו את הילד לביתם לתקופת מה. בהיותו בגיל שנתיים הוא הועבר לארה"ב ונמסר לידיה. למעשה, בכך נסתיימה חקירת משרד הפנים, שביטל את אחד ממספרי תעודות הזהות של [REDACTED]

מעבר לדינמיקה המרתקת והמאלפת הנוגעת לנסיבות אימוצו, רישומו והוצאתו מהארץ של הילד [REDACTED] המוכיחה מעל ומעבר לכל ספק כי מעורבותו של ויצ"ו במתן זהות חדשה ושונה לילד ובכך מאפשר העברתו למשפחתו החדשה פילד ביולוגי ולא כמאומץ הנה בעלת משקל רב. אנו מפנים את תשומת לבכם לעובדה שבמקביל לאמוץ הילד [REDACTED] אמצה המשפחה ילדה נוספת באותו שבוע בארצות הברית. הנ"ל, הגברת [REDACTED] העידה בפני הועדה וסיפרה כי אחיה, המתגורר כיום בחו"ל, פגש באמו הביולוגית, שהרתה לחייל בריטי ומסרה אותו לאמוץ מרצונה. פרט מעניין הוא גם כי מר [REDACTED] היה קשור בקשרי עסקים לרב [REDACTED] "המפגרים" מחד גיסא, ולמשפחת [REDACTED] הידועה בירושלים מאידך גיסא. כזכור לכם, חקר עו"ד יוסיפוב את הרב [REDACTED] והעביר לידי הועדה דו"ח מלא על הפגישה.